

Eskilstuna kommuns plan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2017-2021

Antaget av kommunfullmäktige den 9 februari 2017, § 8

Inledning

Tillgänglighet är en mänsklig rättighet kopplad till delaktighet och demokrati. Men det är också samhällsekonomiskt lönsamt att verka för tillgänglighet. Ofta handlar det om relativt enkla insatser och små medel som gör att alla kan vara delaktiga i samhällets olika delar. Ett effektivt tillgänglighetsarbete påverkar folkhälsan genom att människor mår bättre, kan utbilda sig och få arbete och på andra sätt vara delaktiga i samhället.

Att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning är en grundläggande förutsättning för att uppnå jämställdhet och mångfald i Eskilstuna kommun. Tillgänglighet är en del av den sociala dimensionen i hållbar utveckling. Det handlar om att skapa förutsättningar för att flickor och pojkar, kvinnor och män i Eskilstuna ska kunna ha ett fungerande socialt liv där det finns service, mötesplatser och trygghet samt möjlighet till delaktighet och inflytande över vardagen oavsett funktionsförmåga.

Det beräknas att ca 10 procent av Sveriges befolkning har någon form av funktionsnedsättning. Förändringar i samhället reducerar funktionshinder men kan även öka dem i vissa fall. Ibland krävs särskilda lösningar för personer med funktionsnedsättning. Det är samtidigt viktigt att påpeka att anpassade åtgärder och lösningar som är nödvändiga för 10 procent av befolkningen, underlättar för 40 procent och gör det bekvämt för 100 procent. Universella lösningar såsom elektroniska dörröppnare, rymliga hissar och texter skrivna på ett enkelt och tydligt språk är därför att föredra. Arbetet för tillgänglighet berör och gynnar alla i Eskilstuna kommun.

Invånare, brukare och kunder ska kunna ta del av kommunens lokaler och verksamheter på likvärdiga villkor. Kommunen som arbetsplats ska vara tillgänglig för medarbetare och arbetssökande. Utgångspunkten i all planering och genomförande av kommunens verksamheter är att människor är olika och har olika förutsättningar, behov och önskemål. Tillgänglighetsfrågorna ska integreras som en naturlig del i det dagliga arbetet.

Lagar som styr

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Sedan 2009 ska Eskilstuna kommun följa FN:s konvention om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. De allmänna principerna redovisas i artikel 3 och är:

- respekt för människors värde och självbestämmande
- icke-diskriminering
- fullständigt och faktiskt deltagande i samhället
- respekt för att alla personer med funktionsnedsättning är olika precis som alla andra
- lika möjligheter
- tillgänglighet
- jämställdhet mellan kvinnor och män
- respekt för den löpande utvecklingen av förmågorna hos barn med funktionsnedsättning

Regeringens strategi för funktionshinderpolitiken

De nationella målen för funktionshinderspolitiken slogs fast år 2000. Målen är ständigt aktuella och har inge bortre tidsgräns.

De är:

- samhällsgemenskap med mångfald som grund
- samhället ska utformas så att människor med funktionsnedsättning i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet
- jämlikhet i levnadsvillkor för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning.

Inriktningen på arbetet ska vara att

- skapa förutsättningar för självständighet och självbestämmande
- förebygga och bekämpa diskriminering
- identifiera och undanröja hinder för full delaktighet i samhället för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning

Nationella lagar

Det är starkt uttalat i den svenska lagstiftningen att samhället ska göras tillgängligt och användbart för alla oavsett funktionsförmåga och det finns flera lagar, riktlinjer och föreskrifter som direkt berör arbetet med tillgänglighet. Exempel på lagar är Arbetsmiljölagen, Diskrimineringslagen, Lagen om stöd och service, Plan- och bygglagen, Skollagen, Språklagen och Socialtjänstlagen. Boverkets föreskrifter och allmänna råd om Enkelt avhjälpna hinder (HIN) samt Tillgänglighet på allmänna platser (ALM) är gällande i arbetet med tillgänglighet.

Definition av begrepp

Funktionsnedsättning

En persons nedsättning av fysisk, psykisk, intellektuell, kognitiv, emotionell eller sensorisk funktionsförmåga, vilken uppstår till följd av en medfödd eller förvärvad skada. Sådana skador, tillstånd eller sjukdomar kan vara livslånga eller tillfälliga. Många av oss har någon form av funktionsnedsättning. En nedsättning syns inte alltid utanpå.

Funktionshinder

Det hinder som samhället utgör på grund av en persons funktionsnedsättning. Det betyder att omgivningen är otillräcklig på något sätt. Det är miljön som blir ett funktionshinder i de fall den blir en begränsning för personer med funktionsnedsättning. En person som använder rullstol blir funktionshindrad när det saknas ramp för att ta sig in i en byggnad. En person med födoämnesallergi blir funktionshindrad om det inte finns alternativa val i lunchmenyn i personalmatsalen.

Tillgänglighet

Tillgänglighet kan indelas i organisatorisk, fysisk, social, psykisk, kommunikativ och ekonomisk tillgänglighet. Begreppet tillgänglighet används för att beskriva hur väl en verksamhet, plats eller lokal fungerar för personer med funktionsnedsättning. Det gäller lokalers fysiska beskaffenhet, tillgången till information och ett bra bemötande. Att arbeta med tillgänglighet innebär att vi till exempel gör både information och fysisk miljö användbar för alla.

Beredning

Handlingsplan för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning 2017-2021 ersätter det handikappolitiska programmet En kommun för alla, som antogs av kommunfullmäktige 2001.

Handlingsplanen har tagits fram i samverkan med förvaltningarna samt kommunens råd för funktionshinderfrågor. Planen fastställs av kommunfullmäktige.

Ansvar och organisation för tillgänglighetsarbetet

Alla medarbetare i kommunen har ett ansvar att bidra till att rättigheterna förverkligas. För att nå målen krävs en god samverkan och samarbete både internt inom kommunkoncernen och externt med föreningar, organisationer, myndigheter och företag.

Det övergripande samordningsansvaret ligger hos kommunledningskontoret. Kommunala rådet för funktionshinderfrågor är ett samrådsorgan. En eller flera tillgänglighetsansvariga ska finnas på varje förvaltning och i varje bolag. Deras uppdrag är att driva på och samordna tillgänglighetsarbetet.

Mål och uppföljning

Varje nämnd och styrelse ska bryta ner handlingsplanens övergripande mål i årliga åtaganden som redovisas i kommunens delårs- och årsboksut. Åtagandena ska vara kopplade både till ett verksamhets- och ett arbetsgivarperspektiv.

Nuläge och behovsanalys

Många åtgärder genomförs kontinuerligt och förutsättningarna och möjligheterna för personer funktionsnedsättning förbättras ständigt. Det kan dock samtidigt konstateras att arbetet inte i tillräckligt stor utsträckning sker på ett systematiskt sätt ute i verksamheterna. Kartläggning av nuläge och behov samt utvärdering av genomförda insatser sker inte i tillräckligt stor omfattning och relativt enkla åtgärder som spelar stor roll för människor med funktionsnedsättning uteblir.

En kartläggning av hur tillgänglighetsarbetet bedrivs idag i förvaltningar och bolag behöver genomföras. Både extern och intern information om kommunens tillgänglighetsarbete behöver utvecklas. Kunskap och kompetens inom området behöver öka i verksamheterna. Kunskapen ska kopplas både till ett verksamhets- och ett arbetsgivarperspektiv.

Målsättning med tillgänglighetsarbetet

Övergripande mål

Flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning har rätt till god livskvalitet och hälsa vilket möjliggörs genom boende, sysselsättning, fritid och ett fullt deltagande i samhället på jämlika villkor. I Eskilstuna kommun ska alla människor ges förutsättningar för att leva självständigt och göra egna val.

1. Bemötande

Personer med funktionsnedsättning upplever ett gott och respektfullt bemötande i kontakten med kommunens medarbetare.

2. Kunskap

Medarbetare har, i förhållande till sin profession, kunskap om funktionsnedsättningar, hur funktionshinder kan påverka människors delaktighet.

3. Upphandling

Tillgänglighetskrav finns med vid upphandling. Beställarkompetens omfattar kunskap om funktionsnedsättningar och tillgänglighet.

4. Information och kommunikation

Kommunens externa och interna information är lättläst och tillgänglig för alla oavsett funktionsförmåga.

5. Fysisk miljö

Det är lätt att ta sig till och från kommunens verksamheter samt att använda de verksamheter, lokaler, bostäder och utemiljöer som kommunen erbjuder. Kommunen verkar genom information för att privatäga, publika lokaler blir tillgängliga i så stor uträkning som det är möjligt. Detsamma gäller vid privatägd ny- och ombyggnation av flerfamiljshus.

6. Utbildning

Personer med funktionsnedsättning får de resurser de behöver för att kunna utvecklas så långt det är möjligt och genomföra de utbildningar för både barn och vuxna som kommunen erbjuder.

7. Arbete och sysselsättning

I Eskilstuna finns goda möjligheter till arbete alternativt meningsfull sysselsättning oavsett funktionsförmåga.

Hos kommunen som arbetsgivare rekryteras medarbetare med funktionsnedsättningar och arbetsplatserna är anpassade för att uppnå likvärdiga arbetsvillkor.

8. Fritid

Personer med funktionsnedsättning har möjlighet till en aktiv fritid och deltagande i kultur- och idrottslivet. Offentligt finansierad idrotts- och kulturverksamhet är tillgänglig för alla oavsett funktionsförmåga.

9. Stöd, service och tjänster

Personer med funktionsnedsättning har tillgång till en tillgänglig bostad och stödinsatser efter behov. Respekt för individens önskemål och självständiga val samt full delaktighet i samhället präglar både utformning och utförande av insatser.